

Huvudman
Solna kommun
skolnamnden@solna.se

2023-03-17
Dnr 2022:6164

Rektor
Susanna.Franzen@solna.se

Beslut

efter tematisk kvalitetsgranskning av grundskolors arbete för en inkluderande utbildning vid Råsunda skola med Solna kommun som huvudman

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av grundskolors arbete för en inkluderande utbildning på Råsunda skola. Syftet är att granska skolors arbete för att skapa en tillgänglig lärmiljö som en del i en inkluderande utbildning, med särskilt fokus på de utmaningar i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter. Granskningen inriktas mot grundskolans årskurser 7-9.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram för granskningen, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. I bilaga 1 och 2 återfinns fakta om skolan samt mer information om hur granskningen genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas. En skriftlig redovisning av utvecklingsarbetet begärs då också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning kan Skolinspektionen lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Råsunda skola i följande utsträckning:

I vilken utsträckning skapar rektor förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas?

Rektor skapar i flera delar förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektor behöver se till att förbättra systematiken i arbetet med att identifiera och undanröja hinder för en tillgänglig utbildning med fokus på neuropsykiatriska svårigheter.
- Rektor behöver, utifrån en behovsanalys, se till att all personal ges kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och de pedagogiska konsekvenser dessa kan få i lärmiljön.

I vilken utsträckning präglas undervisningen av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas?

Undervisningens präglas till flera delar av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver se till att undervisningen blir tydlig och överblickbar för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. I detta arbete behöver lärarna ges möjlighet till samverkan med specialpedagogisk personal.
- Lärarna behöver, i samverkan med rektor och elevhälsa, utveckla arbetet med att se till att undervisningens genomförande sker i en fysiskt tillgänglig lärmiljö med fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2023-09-18** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 4) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:6164) i de handlingar som sänds in samt ange skolans och huvudmannens namn.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

I vilken utsträckning skapar rektor förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas?

Inom detta område granskas hur rektor förankrar en värdegrund som bygger på alla elevers lika värde där olikheter ses som en tillgång och där ett tillgänglighetsperspektiv finns med vid relevanta beslut. Vidare granskas om rektor leder ett systematiskt arbete för en tillgänglig lärmiljö som särskilt motverkar de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter. I det ingår att organisera verksamheten så att nödvändiga förändringar möjliggörs samt att rektor skapar förutsättningar för att personalen ska kunna implementera nyvunna kunskaper i ett kollegialt lärande.

Området omfattar även om rektor identifierar behov av kompetensutveckling och ser till att åtgärder vidtas för att stärka personalens kompetens i att upptäcka och undanröja hinder kopplade till neuropsykiatriska svårigheter i elevernas lärmiljö samt om rektor skapar förutsättningar för personalen att delta i sådan kompetensutveckling.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektor skapar i flera delar förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektors målsättning om en tillgänglig utbildning där olikheter ses som en tillgång är väl förankrad hos personalen och ett tillgänglighetsperspektiv finns med vid relevanta beslut. Rektor ser även till viss del till att hinder för en tillgänglig utbildning identifieras och undanröjs genom att det finns en roll- och ansvarsfördelning i arbetet med att skapa en tillgänglig utbildning och goda förutsättningar för ett kollegialt lärande hos personalen. Emellertid finns även hinder för en tillgänglig utbildning som inte har undanröjts. Alla undervisande lärare får inte alltid veta vilka behov eleverna har och skolan saknar tillräcklig specialpedagogisk kompetens i arbetet med att skapa en tillgänglig utbildning. Vidare finns identifierade hinder i den fysiska miljön som inte har undanröjts. Rektor har identifierat behov av kompetensutvecklingsinsatser men ser inte till att all personal ges kunskap om vilka pedagogiska konsekvenser neuropsykiatriska svårigheter kan få i lärmiljön.

Målsättning och arbetsprocesser

Vid granskningen framkommer att rektors målsättning om en tillgänglig utbildning är väl förankrad hos skolans personal. Lärarna och elevhälsan säger att rektor har en

uttalad vision om att alla elever är "rätt" elever som rektor återkommande lyfter fram i alla forum. Rektor uppger att visionen om att varje elev ska komma till sin rätt innebär att alla elever ska få sina behov tillgodosedda. Rektor har använt sig av olika forum för att samtala om målsättningen om tillgänglighet. I forumen samtalar de bland annat om att de genom en gemensam lektionsstruktur ska göra det tydligt för eleverna vad de ska göra, när de ska göra det och med vem. Enligt rektor kan visionen uppnås genom att personalen samarbetar. Rektor och lärarna uppger att det finns ett tillgänglighetsperspektiv med vid alla beslut, exempelvis vid tjänstefördelning och vid beslut om anpassad studiegång eller om en elev behöver byta klass. Särskilt lyfter rektor vikten av anpassning för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar menar lärarna. Inför beslut tittar de på så kallade frisk- och riskfaktorer för att kunna behålla det som fungerar för eleverna, exempelvis sociala kontakter, och ser till att eleverna ges möjligheter att ge sin bild av situationen.

Det finns en viss systematik i arbetet med att skapa en tillgänglig utbildning, men arbetet med att identifiera elevernas behov och se till att lärarna får kunskap om dessa behov kan förbättras. För att få veta vilka behov och anpassningar eleverna har inför att de börjar i årskurs sju har klasslärarna så kallade välkomstsamtal med elev och vårdnadshavare. De har även överlämningar där lärarna träffar elevernas tidigare lärare. Klassläraren ansvarar sedan för att informationen når lärarna i arbetslaget. Elevhälsan och rektor ger emellertid uttryck för att dessa överlämningar behöver bli bättre så att alla elevernas lärare kan få veta vilka behov eleverna har. Rektor uppger att det är vanligt att elever byter skola och de har även en stor omsättning på lärare. Detta innebär att det är särskilt viktigt att överlämningar fungerar väl så att lärarna får veta vilka behov eleverna har. Elevhälsan säger att om elever börjar på skolan efter årskurs sju och det är en lärare som ansvarar för överlämningen kan det förekomma att informationen inte når alla lärare. Elevhälsan har inte heller något tydligt uppdrag att informera nya lärare om elevers behov. Rektor uppger att de har tagit fram ett underlag som ska användas när elever börjar vid skolan under terminens gång och att det finns en checklista vid överlämningar som är under framtagande men som inte är implementerad än. Vid intervju med elever framkommer att när de byter lärare, vilket elever säger är vanligt, förekommer det att dessa inte får veta eller förstår vilka behov eleverna har.

Rektor har beslutat om vissa insatser som kan främja tillgängligheten. Rektor berättar om den så kallade *Råsundamodellen* som de har tagit fram tillsammans med personalen och menar att det väl känt för lärare som har jobbat länge på skolan varför de jobbar utifrån den. Modellen syftar till att skapa en tydlig struktur i undervisningen och lärarna säger att ledningen på skolan har lyft fram att detta är viktigt särskilt för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. De har även beslutat att det alltid är läraren som bestämmer vilka elever som ska arbeta tillsammans vid par- och grupparbeten och läraren bestämmer även var eleverna ska sitta i klassrummet. De intervjuade menar att dessa förhållningssätt gynnar tillgängligheten ge-

nom att det skapar förutsägbarhet och trygghet, vilket elever som har neuropsykiatriska svårigheter kan behöva. Lärarna berättar även att det på organisationsnivå finns en gemensam struktur som innebär att undervisningsmaterial finns tillgängligt digitalt för eleverna i de olika plattformarna och att det är tydlig hur de kommunicerar med eleverna via dessa plattformar. Lärarna och rektor berättar också om det så kallade trelärarsystemet som tillämpas för ökad pedagogisk tillgänglighet för eleverna. Det innebär att tre lärare i samverkan planerar och genomför undervisning i ämnena svenska, matematik och i samhällsorienterande ämnen och att elever är indelade i tre flexibla undervisningsgrupper kopplade till vilka behov de har.

Skolan har en särskild undervisningsgrupp, *Studion*, där elever har all sin undervisning samt *Lilla Studion* där elever kan få delar av sin undervisning och som främst har som syfte att ge elever med omfattande frånvaro möjlighet att komma tillbaka till skolan. Rektor och elevhälsa säger att målsättningen är att eleverna ska komma tillbaka till ordinarie undervisning och ger exempel på strategier som tillämpas för att det ska bli möjligt, vilket också lett till att elever kunnat återgå till sin ordinarie klass. Alla elever i dessa grupper har så kallade inkluderingsplaner som utvärderas regelbundet för att de ska kunna återgå till ordinarie undervisningsgrupp.

Det finns identifierade hinder för tillgängligheten som inte har undanröjts. Samtliga intervjuade uppger att det finns stora hinder för tillgängligheten som beror på den fysiska miljön, vilket även beskrivs under frågeställning två nedan. Elevhälsan säger att lokalerna inte är bra för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar då de kan ha svårt med för många förflyttningar mellan lektioner. Skolan är stor och utspridd på flera byggnader och de har inte möjlighet att ha så kallade hemklassrum för eleverna. Det innebär att både lärare och elever behöver byta klassrum ofta. Lärarna säger att schemat är alltför snävt med korta pauser för förflyttningar mellan lektionerna. Det är därmed svårt för lärarna att tillämpa *Råsundamodellen* eftersom lärarna säger att de inte alltid hinner skriva upp innehållet i dagens lektion på tavlan vilket de ska göra och elever blir stressade över risken att inte hinna till nästa lektion och därmed få frånvaro. Rektor säger att de har försökt göra vad de kan vad gäller schemat och att de inte kan ha hemklassrum på grund av att lokalerna inte medger det. Enligt lärarna finns det även brister i tillgängligheten i skolrestaurangen då det är svårt att skapa en lugn miljö där. Vidare är det trångt i korridorerna vilket kan leda till konflikt elever emellan. Det är även svårt för elever som behöver lugn och ro att hitta en avskild plats på raster. Vidare berättar elevhälsan, lärare och rektor att högstadiet saknar tillgång till speciallärare och specialpedagog och att detta utgör ett stort hinder för att skapa en tillgänglig utbildning. De menar att specialpedagogisk kompetens behövs för att lärarna ska få hjälp med att hitta verktyg för att tillgängliggöra undervisningen för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Rektor säger att de har försökt att rekrytera och på andra sätt tillgodose tillgången på specialpedagogisk kompetens men har ännu inte lyckats med detta.

Vid intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor framkommer att det finns en roll- och ansvarsfördelning i arbetet med att skapa en tillgänglig utbildning på skolan. Rektor, som ansvarar för hela skolenheten (förskoleklass och årskurserna 1-9) har till sin hjälp en biträdande rektor på högstadiet men även en biträdande rektor med ansvar för specialpedagogiska frågor och personal. Högstadiets personal är indelad i tre arbetslag med varsin arbetslagsledare. Lärare och elevhälsan berättar att arbetslagsledaren alltid finns med vid elevhälsans möten och har i uppdrag att överföra information om elevers behov och anpassningar till undervisande lärare i arbetslaget. Varje elev har en ansvarig klasslärare som håller i välkomstsamtal och utvecklingssamtal och ansvarar för att delge elevernas behov till elevens lärare. Vidare finns på skolan ett antal heltidsanställda mentorer. Varje elev har en mentor som främst ansvarar för elevens sociala mående och mentorstiden och har en nära samverkan med elevernas lärare. Rektor uppger vidare att skolans förstelärare har ett uttalat uppdrag i arbetet för att skapa en tillgänglig utbildning och håller, tillsammans med elevhälsan, regelbundet i möten med olika teman med arbetslagen som syftar till att öka tillgängligheten.

Rektor ser till att det finns förutsättningar för ett kollegialt lärande hos personalen. Samtliga intervjuade berättar att de mötesstrukturer som finns på skolan fungerar väl i arbetet med att skapa en tillgänglig utbildning. Lärarna säger att de har mycket schemalagd arbetstid för att utbyta erfarenheter med varandra och att arbetslagen fungerar väl. Det finns förutsättningar för kollegialt lärande genom olika arbetsgrupper och lärarna delar arbetsrum med andra lärare som undervisar i samma ämnen och de ger varandra tips och delger erfarenheter. Lärarna menar att det är ett pågående kollegialt lärande i arbetslagen. Det uppdrag som förstelärare och elevhälsa har innebär att de var tredje vecka samtalar med lärarna i en särskild fokusgrupp om hur de kan skapa en tillgänglig utbildning. De har bland annat samtalat om syftet med den gemensamma lektionsstrukturen *Råsdamodellen* och har haft seminarium kring extra anpassningar. Elevhälsan, rektor och lärare berättar att de även har haft så kallade workshops med olika "case" då de har tagit fram elevexempel som diskuterats i grupper och arbetslag. Lärarna läser, samtalar, prövar i undervisningen och diskuterar sedan hur det har fungerat. Rektor säger att den modell de tagit fram för att det ska bli ett kollegialt lärande innebär att kunskapen kan omsättas i undervisningen.

Kompetensutveckling

Vid granskningen framkommer att insatser behövs för att öka personalens kunskap om neuropsykiatriska svårigheter. De kompetensutvecklingsinsatser som genomförs är inte alltid förankrade i en behovsanalys. Rektor uppger att de behöver ta reda på hur mycket lärarna kan om neuropsykiatriska svårigheter och differentiera kompetensutvecklingsinsatser utifrån behov. Rektor ser nu över hur de kan få till en mer individanpassad kompetensutveckling för personalen. Rektor säger att de behöver

se till att lärarna ges den kunskap och kompetens som de behöver om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och de svårigheter som kan uppstå som en konsekvens av dessa. Enligt rektor var det länge sedan insatser på området genomfördes. Den kompetensutveckling som genomfördes för cirka tre år sedan utifrån SPSM:s (specialpedagogiska skolmyndigheten) material kring neuropsykiatriska funktionsnedsättningar har inte alla deltagit i då många lärare är nyanställda på skolan och ny kunskap inom området kan ha tillkommit menar rektor. De har genomfört kompetensutveckling gällande dyslexi och de ser ett behov av ytterligare kompetensutveckling vad gäller språkstörning, men någon sådan har inte genomförts. Enligt lärare och elevhälsa finns ett hinder för att genomföra behovsanpassade kompetensutvecklingsinsatser då huvudmannens förvaltning tar fram insatser som är obligatoriska för alla att delta i men som inte utgår från verksamhetens behov.

Det finns vissa kunskaper hos personalen om hur neuropsykiatriska svårigheter kan ta sig i uttryck hos pojkar respektive hos flickor. Elevhälsan uppger att det ibland tar alltför lång tid innan flickors behov uppmärksammas och att det kan leda till psykisk ohälsa. Elevhälsan menar att de på skolan har lärt sig att identifiera även de elever som inte syns och hörs lika mycket och som inte mår bra och där det kan finnas en neuropsykiatrisk orsak. De pratar mycket om flickor som är tysta men är sämre på att lyfta de tysta pojkarna som sällan söker sig till elevhälsan. Elever med ett mer utåtagerande beteende får snabbare hjälp. Enligt rektor samtalar ledningen tillsammans med elevhälsan om genusaspekter gällande neuropsykiatriska svårigheter men de pratar inte om sådana aspekter i arbetslagen med lärarna. Rektor menar att det är svårare för lärarna att ta till sig och förstå elever som på ytan "håller ihop sig" och att även dessa elever kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Lärarna uppger att de har vissa kunskaper om genusaspekter, men är osäkra på om kunskaperna är tillräckliga.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektor behöver se till att förbättra systematiken i arbetet med att identifiera och undanröja hinder för en tillgänglig utbildning med fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Skolinspektionen granskning visar att det finns hinder för en tillgänglig utbildning som inte har undanröjts. Det finns visserligen en viss systematik för att tillgängliggöra utbildningen, såsom en roll- och ansvarsfördelning i tillgänglighetsarbetet. Det finns även goda förutsättningar för ett kollegialt lärande hos personalen. Emellertid finns risk att alla undervisande lärare inte får veta vilka behov eleverna har i samband med att elever byter skola och när elever byter lärare, vilket är vanligt förekommande på skolan. Detta kan innebära att hinder i undervisningen inte undanröjs och att den

därmed inte blir tillgänglig för eleverna. Arbetet med att skapa en tillgänglig utbildning försvåras vidare genom att det saknas tillräcklig specialpedagogisk kompetens och för att det också finns behov av att förbättra lärarnas kunskaper om neuropsykiatriska svårigheter. Det finns även identifierade hinder för en tillgänglig utbildning i den fysiska lärmiljön som inte har undanröjts.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektor ser till att förbättra systematiken så att hinder för en tillgänglig utbildning kan undanröjas. Detta innebär att rektor behöver se till att alla elevernas undervisande lärare får veta vilka behov eleverna har i samband med överlämningar både när elever byter skola och vid lärarbyten. För detta arbete kan rektor se till att det finns förankrade rutiner som tillämpas och en ännu tydligare ansvarsfördelning vid överlämningar. Vidare behöver rektor se till att lärarna kan få stöd av personal med specialpedagogisk kompetens för att exempelvis få handledning och möjlighet till mer konkret stöd i hur undervisningen kan tillgängliggöras. Vidare rekommenderar Skolinspektionen rektor att se över den fysiska tillgängligheten i lärmiljön. Detta kan exempelvis innebära att se om förflyttningar mellan lektionssalar kan minskas och underlättas, men även att vid schemaläggning ta hänsyn till de fysiska hinder som finns i lärmiljön samt att ge elever möjligt till återhämtning vid raster.

- Rektor behöver, utifrån en behovsanalys, se till att all personal ges kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och de pedagogiska konsekvenser dessa kan få i lärmiljön.

Skolinspektionen granskning visar att rektor inte har sett till att all personal, utifrån en behovsanalys, ges kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och de pedagogiska konsekvenser dessa kan få i lärmiljön. Rektor ser visserligen till att det finns förutsättningar för ett kollegialt lärande hos personalen. Rektor har identifierat att lärarna har olika behov av kompetensutveckling inom området men har inte sett till att åtgärder vidtagits för att stärka personalens kompetens i att upptäcka och undanröja hinder kopplade till neuropsykiatriska svårigheter i lärmiljön.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektor i dialog med personalen tar reda på vilka behov av kompetensutvecklingsinsatser som behövs för att öka personalens kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och vilka pedagogiska konsekvenser dessa kan få i lärmiljön. Rektor behöver därefter se till att insatser genomförs och att förutsättningar finns för att delta i dessa. I detta arbete kan rektor med fördel använda sig av de goda möjligheter till ett kollegialt lärande som finns vid skolan. Rektor och övrig personals kunskap om neuropsykiatriska svårigheter är av stor betydelse i mötet med eleverna och avgörande för att nå en hög grad av tillgänglighet. Det är viktigt att de kompetenshöjande insatserna inte enbart når lärarna, utan även övrig personal som är av betydelse för eleverna, exempelvis elevhälsans personal, resurspedagoger och elevernas mentorer.

I vilken utsträckning präglas undervisningen av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas?

Inom detta område granskas hur lärarna, tillsammans med specialpedagogisk personal, arbetar för att göra undervisningen pedagogiskt tillgänglig med särskilt fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Granskningen omfattar vidare om lärarna arbetar med att skapa en motiverande och engagerande undervisning utifrån olika elevers behov.

Granskningen omfattar också om lärarna arbetar för en socialt tillgänglig undervisning genom att främja delaktighet, samspel och gemenskap. Detta innefattar om lärarna genomför undervisningen på ett sätt som underlättar sociala situationer utifrån kunskap om neuropsykiatriska svårigheter. Vidare om personalen ser till att olikheter framhålls som något positivt där eventuella negativa attityder kopplade till neuropsykiatriska svårigheter synliggörs och problematiseras.

Granskningen omfattar också om lärarna arbetar för en fysisk tillgänglig undervisning utifrån kunskap om neuropsykiatriska svårigheter, det vill säga att aspekter som ljus, ljud, luft, visuell miljö och framkomlighet är omhändertagna och ordnade för att ge stöd till elevernas lärande.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningens präglas till flera delar av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att lärarna till viss del tar reda på vilka olika behov elever med neuropsykiatriska svårigheter har för att göra undervisningen pedagogiskt tillgänglig. Däremot har lärarna liten möjlighet till samverkan med personal med specialpedagogisk kompetens i detta arbete. Lärarna ser till att det finns en viss struktur i undervisningen men insatserna är begränsade. Lärarna ger emellertid eleverna möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt. Lärarna arbetar, i samverkan med elevhälsan, för att tillgängliggöra den sociala miljön genom att använda olika strategier som främjar delaktighet och samspel. Vidare styr och tydliggör lärarna aktiviteter där elever förväntas arbeta med varandra och de arbetar för att eleverna ska få en förståelse för varandras olikheter. I undervisningen tas dock liten hänsyn till fysiska aspekter vid planering och genomförande. Det finns även delar som ligger utanför såväl lärares som rektors befogenheter som kan behöva åtgärdas för en fysiskt tillgänglig miljö.

Pedagogisk tillgänglighet

Vid granskningen framkommer att lärarna till viss del arbetar för att ta reda på vilka olika behov elever med neuropsykiatriska svårigheter har, men de saknar goda möjligheter till samverkan med specialpedagogisk personal i arbetet med att göra undervisningen tillgänglig. Lärarna uppger att de i dialog med eleverna både i och utanför

klassrummet fångar upp elevernas behov. Lärarna får också veta vilka behov eleverna har genom att arbetslagsledarna alltid deltar i elevhälsans möten. Även elevernas mentor tar reda på elevernas behov och för informationen vidare till lärarna, exempelvis om elever behöver extra genomgångar. Elevhälsan och rektor berättar emellertid att det kan förekomma att lärarna inte alltid får kännedom om elevers behov om elever börjar på skolan efter årskurs sju, vilket beskrivits ovan. Samtliga intervjuade uppger att bristen på tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens bidrar till att tillgängligheten i undervisningen försämras. Lärarna menar att när de identifierat behov av att specialpedagogisk personal behöver arbeta direkt med elever kan inte detta behov tillgodoses. Elevhälsan uppger att lärarna behöver stöd och hjälp av personal med specialpedagogisk kompetens för att hitta verktyg för att tillgodose elevernas olika behov och komma med förslag på insatser. Elevhälsan menar att avsaknaden av specialpedagogisk personal kan leda till lägre måluppfyllelse och stress för eleverna och att insatser sätts in för sent. Elevhälsan säger att det är många elever med neuropsykiatriska svårigheter som inte mår bra.

Lärarna arbetar med att göra undervisningen pedagogiskt tillgänglig. Lärarna berättar att elever som har neuropsykiatriska svårigheter kan ha svårt att koncentrera sig, men även att påbörja och avsluta sitt arbete och att genomföra uppgifter som är lite friare. Lärarna ger olika exempel på hur de gör för att motverka dessa svårigheter, såsom att elever kan få använda sig av hörlurar för att skärma av och få tillgång till olika checklistor, begreppslistor inför prov och mallar för att möjliggöra en tydlig struktur. Lärarna säger att de även arbetar för att skapa goda relationer med eleverna genom att fånga deras intressen och samtala med elever både i och utanför klassrummet. Enligt lärare kan elever med neuropsykiatriska svårigheter ha svårt att behålla fokus om det är ett område som inte intresserar dem. Lärarna menar att det då är viktigt att göra eleverna delaktiga i sitt lärande och att elever kan bli hjälpta av att läraren på olika sätt gör dem mer aktiva i undervisningen. Läraren kan även ha överenskommelser med vissa elever om hur de kan göra i situationer som eleverna upplever som extra svåra, exempelvis vid genomgångar. Vid sådana tillfällen kan elever få röra sig eller hålla i något som hjälper dem att behålla koncentrationen. Lärarna kan också relatera undervisningen till sådant som särskilt intresserar eleverna, såsom filmer de sett, för att göra dem motiverade. Elever kan även få ta pauser under lektionen och gå ut en stund om de behöver det.

Lärarna gör vissa insatser för att se till att det finns en tydlig struktur i undervisningen men insatserna är begränsade. Lärarna säger att de använder sig av den tidigare nämnda så kallade *Råundamodellen* som innebär att lektionerna ska ha en tydlig struktur, bland annat med en tydlig uppstart och avslut liksom tidsangivelser för lektionen och lektionens olika moment. Lärarna berättar emellertid, vilket tidigare nämnts, att det inte alltid är möjligt att tillämpa modellen eftersom de inte alltid hinner det på grund av det snäva schemat. Vid Skolinspektionens observationer står lektionens innehåll visserligen uppskriven på tavlan, men det förekommer att lärare inte tydligt anger vad som kommer att hända eller att de avslutar lektioner på det sätt som modellen anger. Det förekommer även att elever är överksamma under en längre tid. Vid elevintervjuer framkommer att det finns elever som inte anser att de

får ett tillräckligt aktivt lärarstöd. De vet inte alltid heller varför de ska genomföra uppgifter eller vad de ska lära sig, vilket elever säger att de behöver veta för att bli motiverade. Enligt elever är det svårt att få en överblick över veckan och vad som ska göras och det finns inte möjlighet att få hjälp för att få en sådan överblick. Elever menar att de har bytt lärare många gånger och att de nya lärarna inte alltid vet vad eleverna behöver. Även om det finns tillgång till exempelvis inläsningstjänst så har lärarna inte visat hur det fungerar uppger intervjuade elever. Rektor säger att lärarna behöver arbeta mer för att tydliggöra vad eleverna ska hinna på den aktuella lektionen. Rektor uppger att elever kan ge uttryck för att de enbart får ytterligare uppgifter om de blir klara med sina uppgifter, vilket gör att de arbetar långsammare för att inte få fler uppgifter.

Enligt lärarna finns tillgång till datorer för eleverna men för en del elever kan dessa också utgöra en distraktion och om elever inte har med sin dator finns inte några datorer att låna. Lärarna ger uttryck för att det är svårt att avgöra om elever faktiskt inte har förmåga att ta med sig datorn, eftersom de i andra avseenden visar stor förmåga att komma ihåg andra saker, såsom sina mobiltelefoner. Rektor säger att datorerna kan behöva finnas hos läraren och att det är viktigt att förstå vad elever klarar att själva ta ansvar för och vad de faktiskt inte förmår på egen hand.

Det finns möjligheter för eleverna att visa sina kunskaper. Lärarna säger att det finns elever som inte klarar att visa sina kunskaper genom skriftliga prov. Eleverna kan istället få göra en inlämning eller en muntlig redovisning. Om lärarna ger eleverna en lite större inlämningsuppgift ser de till att eleverna främst får arbeta med uppgiften på lektionerna så att lärarna kan stödja eleverna i arbetet. Lärarna uppger att de ger eleverna få läxor och även alternativa vägar för att visa sina kunskaper, exempelvis via skolans digitala plattformar. Enligt elevhälsan ger lärarna eleverna möjlighet att visa sina kunskaper även genom att spela in redovisningar och prov, vilket de säger är vanligt förekommande. Rektor säger att de allra flesta lärare är bra på att på olika sätt ge eleverna möjligheter att visa sina kunskaper och att rektor arbetar med att stötta lärare som säger att kunskaper måste visas på ett visst sätt. Detta för att möjliggöra olika sätt för eleverna att visa sina kunskaper.

Lärarna arbetar för att stärka elevernas vilja att lära och det sker bland annat genom att lärarna utmanar eleverna på olika sätt i undervisningen. Lärarna menar att alla elever har något som är deras styrkor och som de kan utgå ifrån. Om en elev exempelvis har en god muntlig förmåga lyfter de fram den förmågan, men kan samtidigt utmana dem i sådant som de inte är lika starka i. Lärarna säger att de uppmärksammar och tydliggör för eleverna när de gjort något som är bra och använder det för att motivera dem att pröva något som är nytt. I särskild undervisningsgrupp säger lärarna att de kan vara mer flexibla och anpassa undervisningen utifrån elevernas dagsform vilket skapar förutsättningar för eleverna att lyckas. Eleverna kan därmed få arbeta med det som motiverar dem. Exempelvis kan lärarna ändra ordning på ämnen under dagen så att elever får arbeta med något som är mindre krävande om elever inte mår så bra och elever kan få mer utmanande uppgifter när de mår bra och har goda förutsättningar att lyckas.

Social tillgänglighet

Vid granskningen framkommer att lärarna, i samverkan med mentorerna och elevhälsan, arbetar för att skapa gemenskap och för att öka förståelsen för att elever kan vara olika. Lärarna och rektor berättar att både lärare och mentorer gör gruppstärkande övningar med eleverna för att skapa socialt samspel. Det finns också socialpedagoger på skolan som genomför olika aktiviteter för att skapa gemenskap. Lärarna har i arbetslaget även pratat om hur de kan skapa sociala sammanhang när de har noterat att elever är ensamma. Enligt lärarna har de i arbetslagen gemensamma strategier för hur de hanterar situationer om elever visar negativa attityder när det gäller elever som kan uppfattas som avvikande. Lärarna menar att eleverna förstår att en del elever kan behöva vissa anpassningar, såsom att ta en paus, då det gynnar alla elever om de får sina behov tillgodosedda. De elever som behöver annat material eller en paus kan själva tycka det är jobbigt att vara den som behöver en anpassning, men de andra eleverna visar inga negativa attityder uppger lärarna. Lärarna kan få stöd av kurator eller annan funktion i elevhälsan i arbetet med att skapa gemenskap. Lärarna har emellertid inte möjlighet att få stöd av personal med specialpedagogisk kompetens, vilket tidigare nämnts. Elevhälsan berättar att kurator är med i skolans så kallade trygghetsgrupp och träffar regelbundet lärarna i arbetet med att skapa trygghet. För elever i särskild undervisningsgrupp kan det vara svårt med den sociala tillgängligheten då elever ofta inte verkar ha behov av att göra saker tillsammans med andra elever, men gärna med vuxna. Lärarna säger att de i denna grupp arbetar på ett flexibelt sätt för att möta elevernas sociala behov.

Det är läraren som styr gemensamma aktiviteter i undervisningen. Lärarna uppger att de är tydliga med att tilldela elever roller om elever ska arbeta i grupp så att de vet vad de förväntas göra. Lärarna menar att med en tydlig struktur vid arbete i grupp kan elever jobba tillsammans. Det är även lärarna, vilket nämnts ovan, som beslutar om elevernas placering i klassrummet i samråd med elever och vårdnadshavare samt vid gruppindelning vid par- och grupparbete. Elevhälsan säger att lärarna är bra på att se vilka elever som arbetar bra ihop och att de styr upp arbetet när elever ska arbeta tillsammans.

Fysisk tillgänglighet

Av granskningen framkommer att liten hänsyn tas till fysiska aspekter för att göra undervisningen tillgänglig för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Samtliga intervjuade uppger att det finns brister i den fysiska tillgängligheten. Elever berättar att de inte har så kallade hemklassrum utan undervisas i olika klassrum, ibland i samma ämne, vilket gör att de behöver byta klassrum ofta. Elever säger att det kan vara svårt att hålla reda på i vilket klassrum de ska vara även om de haft samma schema länge och menar att det är svårt att hitta i skolan. Det finns olika färger på våningarna och färger på olika ämnen i schemat för att eleverna lättare ska hitta till rätt klassrum. Elever uppger att dessa färger inte alltid stämmer vilket elever har

påtalat men säger att det inte rättas till. Elevhälsan uppger att lokalerna inte är anpassade för de hinder som kan förknippas med neuropsykiatriska svårigheter och det innebär att den fysiska tillgängligheten är olika beroende på i vilket klassrum undervisningen råkar bedrivas i. Det är till exempel svårt att anpassa möbleringen efter de behov som finns, både för att klassrummen kan vara väldigt trånga men även då det är flera olika ämnen i klassrummen och olika ämnen kan ha olika behov. Elevhälsan menar att det inte finns utrymme för att möblera för en fysiskt tillgänglig miljö. Enligt rektor utgör lokalerna en utmaning och de har försökt att hitta lösningar vad gäller schemat, men det har inte varit möjligt att skapa så kallade hemklassrum utifrån de förutsättningar som finns. Det är även stressigt för elever som har svårt att avsluta sitt arbete när de väl har kommit igång, vilket lärarna menar att elever med neuropsykiatriska svårigheter kan ha, eftersom nästa lektion ska börja tätt inpå. Enligt elevhälsan innebär avsaknaden av hemklassrum att tillgängligheten försvåras för elever som skulle behöva exempelvis bildstöd eller en viss möblering i klassrummen. Vidare säger lärarna att eftersom det även är trångt i korridorerna kan det uppstå konflikter mellan elever som påverkar dem i undervisningen när eleverna kommer till lektionerna. Enligt rektor har elever påtalat svårigheter som uppstår på grund av trängsel i skolan och att de behöver förflytta sig mellan olika klassrum ofta. Rektor uppger att de på skolan kan göra mer för att det ska bli lättare att hitta i lokalerna då elever behöver förflytta sig.

Enligt lärarna har de försökt att skapa en bättre fysiskt tillgänglig miljö i klassrummen genom att ha helt avskalade väggar, men att det mest bidrar till att det inte blir någon stimulerande miljö i klassrummen. Elevhälsan menar att lärarna är medvetna om de hinder för tillgängligheten som finns i den fysiska lärmiljön och att de gör så gott de kan utifrån de förutsättningar som finns. Vissa klassrum har grupprum och textilier saknas helt, men det finns möjlighet att avgränsa störande ljus utifrån. Lärarna säger att i många klassrum finns en pelare i mitten, vilket försvårar placeringar av elever. I vissa klassrum är ventilationen dålig och det finns glasdörrar in till klassrummen vilket försvårar fokus och koncentration. Det är svårt för eleverna att navigera i skolan och det kan stressa dem då de blir oroliga för att komma för sent och få frånvaro. I idrottshallen är kylan ett stort problem, vilket lärarna menar är påtalat, men skolan styr inte över temperaturen där utan det är kommunen som behöver åtgärda detta. Kylan leder till att elever inte vill byta om och det är svårt att ha genomgångar då elever behöver sitta still.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver se till att undervisningen blir tydlig och överblickbar för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. I detta arbete behöver lärarna ges möjlighet till samverkan med specialpedagogisk personal.

Granskningen visar att undervisningen inte alltid är pedagogiskt tillgänglig för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Även om det finns en modell för att göra undervisningen tydlig för eleverna så att de kan genomföra arbetsuppgifter visar granskningen att det inte alltid är tydligt för eleverna hur de ska ta sig an eller varför de ska genomföra arbetsuppgifter och det kan vara svårt för eleverna att få en överblick på skolarbetet. Lärarna har dessutom inte möjlighet till samverkan med specialpedagogisk personal i arbetet med att göra undervisningen pedagogiskt tillgänglig, vilket tidigare nämnts.

Skolinspektionen rekommenderar därför lärarna att utveckla arbetet med att ytterligare tydliggöra strukturen i undervisningen. I detta arbete behöver lärarna ges möjlighet till samverkan med specialpedagogisk personal för att få verktyg för att utveckla sina metoder. En tydlig struktur är en central aspekt för en tillgänglig undervisning eftersom elever med neuropsykiatriska svårigheter kan behöva stöd för att organisera och planera sitt arbete och för att hålla tider. Lärarna kan exempelvis använda sig av en tydliggörande pedagogik och dela upp instruktioner och uppgifter i hanterbara delar och se till att eleverna vet vad de ska göra, vem de ska arbeta med, hur de ska arbeta, var de ska vara, hur länge de ska arbeta och vad som händer sedan.

- Lärarna behöver, i samverkan med rektor och elevhälsa, utveckla arbetet med att se till att undervisningens genomförande sker i en fysiskt tillgänglig lärmiljö med fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Granskningen visar att undervisningen sällan sker i en fysiskt tillgänglig lärmiljö. Rektor, elevhälsa och lärare har konstaterat att det finns hinder för en fysiskt tillgänglig lärmiljö men har inte tagit ett samlat grepp för att ytterligare förbättra lärmiljön. Granskningen visar att elever ofta behöver förflytta sig mellan lektioner på kort tid, ha förmåga att hitta till rätt sal och ha med rätt material vilket kan vara särskilt problematiskt för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Vidare finns problem med luft och temperatur vilket också kan utgöra hinder för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektor, i samverkan med lärarna, utvecklar arbetet med att skapa en fysiskt tillgänglig undervisning med fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Detta innebär att de kan behöva se över i vilka rum elever får sin undervisning, hur dessa möbleras och hur de kan underlätta för eleverna att hitta i lokalerna. De kan även behöva se över hur den visuella miljön och luftmiljön kan förbättras. Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka att även huvudmannen ska ge rektor tillräckliga förutsättningar för att kunna se till att undervisningen är fysiskt tillgänglig för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter.

X Katrin Söderlind

Beslutsfattare

Signerat av: Katrin Söderlind

2023-03-17

X Kristina Svensson

Föredragande

Signerat av: Kristina Svensson

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Susanne Nordberg, Siri Morawski och Tove Andersson deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Denna granskning genomförs i 30 skolor runt om i landet, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Råsunda skola i Solna kommun ingår i denna granskning. Enligt uppgifter från rektor går cirka 1200 elever på skolenheten, varav cirka 450 elever i årskurs 7-9.

Skolinspektionen granskade Råsunda skola den 1-2 februari 2023. Granskningen genomfördes av undervisningsråd Kristina Svensson och utredarna Susanne Nordberg och Siri Morawski.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Elevintervjuer
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med elevhälsan
- En intervju med rektor
- Skriftlig information som har begärts in från rektor
- Lektionsobservationer och observationer i lärmiljön

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från granskningen för faktakontroll.

Mer information om den tematiska kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: [Skolors arbete för en inkluderande utbildning - fokus på tillgänglighet i lärmiljön kopplat till neuropsykiatriska svårigheter \(skolinspektionen.se\)](https://skolinspektionen.se/om-skolinspektionen/arbete-för-en-inkluderande-utbildning-fokus-på-tillgänglighet-i-lärmiljön-kopplat-till-neuropsykiatriska-svårigheter)

Bilaga 3: Författningsstöd

Utgångspunkter

Utbildningen inom skolväsendet syftar enligt **skollagen** (2010:800) till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (1 kap. 4 § skollagen).

Enligt **förarbetena** bör Sveriges internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet (prop. 2009/10:165 s 221). Sådana förpliktelser finns bl.a. i **Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter** (barnkonventionen), som gjorts till svensk lag genom lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt till utbildning (artikel 28). Rättigheterna enligt barnkonventionen ska tillförsäkras varje barn, utan åtskillnad av något slag och oavsett exempelvis barnets kön eller funktionsnedsättning (artikel 2).

Sverige har även ratificerat **Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning** (SÖ 2008:26). Enligt konventionen ska konventionsstaterna säkerställa bl.a. att personer med funktionsnedsättning, på lika villkor som andra, får tillgång till en inkluderande och kostnadsfri grundutbildning av kvalitet. Skälig anpassning ska erbjudas utifrån personliga behov och personer med funktionsnedsättning ska ges nödvändigt stöd inom det allmänna utbildningssystemet. Ändamålsenliga individanpassade stödåtgärder ska erbjudas i miljöer som erbjuder största möjliga kunskapsrelaterade och sociala utveckling som är förenlig med målet fullständig inkludering (artikel 24). I **den allmänna kommentaren** till artikel 24 anges bl.a. att inkluderande utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet för alla elever. Inkluderande utbildning är resultatet av en pågående process där aktörerna åtagit sig att arbeta proaktivt med att undanröja hinder som motverkar rätten till utbildning. Inkluderande utbildning förutsätter vidare förändringar i kultur, politik och praktik som tillgodoser möjligheten för ordinarie skolor att på ett effektivt sätt inkludera alla studerande (Allmän kommentar nr 4 om rätten till inkluderande utbildning, punkt 10).

Bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet oavsett bland annat funktionsnedsättning finns i **diskrimineringslagen** (1 kap. 8 § andra stycket skollagen). Med diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) avses, utöver bl.a. direkt och indirekt diskriminering, även bristande tillgänglighet – det vill säga

att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att skäliga åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan funktionsnedsättning (1 kap. 4 § diskrimineringslagen). Den som bedriver utbildning ska också bedriva ett förebyggande och främjande arbete och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett exempelvis kön eller funktionsnedsättning (3 kap. 1-3 och 16-17 §§ diskrimineringslagen).

Tillgänglighet i lärmiljö och undervisning

Utbildningen i grundskolan syftar till att ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Utbildningen ska vidare främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet (10 kap. 2 § skollagen). I bestämmelsens **förarbeten** konstateras bl.a. att elever är olika och har olika behov men alla har rätt till en likvärdig grundskoleutbildning. Skolgången ska därför anpassas efter varje elevs förutsättningar och behov. Anpassningen får dock inte göras på ett sådant sätt att den kan leda till att elevernas möjligheter att knyta allsidiga kontakter inskränks. Inte heller får elevernas grundläggande rätt att tillhöra en fast grupp, en social gemenskap, inskränkas annat än om mycket starka skäl motiverar detta (prop. 2009/10:165 s 367).

Enligt **skollagen** ska rektor leda och samordna det pedagogiska arbetet vid skolenheten, verka för att utbildningen utvecklas och ansvara för att fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 9-10 §§ skollagen). Rektor ansvarar också för att ett kvalitetsarbete bedrivs vid skolenheten samt att detta genomförs under medverkan av personal och elever (4 kap. 4 § skollagen). Enligt **läroplanen** har rektor ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv, att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen samt att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen (Lgr 22 2.8 Rektors ansvar).

Av **skollagen** följer att de elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (3 kap. 2 § skollagen). Med funktionsnedsättning avses, enligt **förarbeten**, inte bara fysiska funktionshinder som syn- och hörselnedsättningar, utan också exempelvis nedsättningar inom ramen för autismspektrat, ADHD och dyslexi. Den som har en funktionsnedsättning som medför

svårigheter att nå kunskapskraven ska inte bara ges tillräckligt stöd för att nå den lägsta godtagbara kunskapsnivån (prop. 2013/14:148 s. 55).

En elev i grundskolan ska enligt **skollagen** ges extra anpassningar om det befaras att eleven inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Särskilt stöd i grundskolan ska ges elever på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 5 och 7-10 §§ skollagen). Enligt **skolförordningen** ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (5 kap. 2 § skolförordningen).

I **läroplanen** förtydligas att en likvärdig utbildning inte innebär att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov och skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla (Lgr 22, 1 En likvärdig utbildning). Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd samt samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska bl.a. ta hänsyn till varje enskild individs behov och förutsättningar samt handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter.

Enligt **skollagen** ska det finnas elevhälsa, som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och som främst verkar förebyggande och hälsofrämjande samt stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål (2 kap. 25 § skollagen). Enligt **läroplanen** har rektor ett särskilt ansvar bl.a. för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 22 2.8 Rektors ansvar).

Enligt **skollagen** ska det för utbildningen finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen). Alla elever ska vidare tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Bilaga 4: Mall för huvudmannens redovisning

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Utvecklingsområde 1: Rektor behöver se till att förbättra systematiken i arbetet med att identifiera och undanröja hinder för en tillgänglig utbildning med fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2: Rektor behöver, utifrån en behovsanalys, se till att all personal ges kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och de pedagogiska konsekvenser dessa kan få i lärmiljön.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 3: Lärarna behöver se till att undervisningen blir tydlig och överblickbar för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. I detta arbete behöver lärarna ges möjlighet till samverkan med specialpedagogisk personal.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 4: Lärarna behöver, i samverkan med rektor och elevhälsa, utveckla arbetet med att se till att undervisningens genomförande sker i en fysiskt tillgänglig lärmiljö med fokus på neuropsykiatriska svårigheter.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: